

Obstrukční spánková apnoe (OSA)

Definice

Je charakterizován opakujícími se epizodami obstrukce dýchacích cest ve spánku, které vedou k apnoím a/nebo hypopnoím a k probuzením, resp. k probouzením reakcím

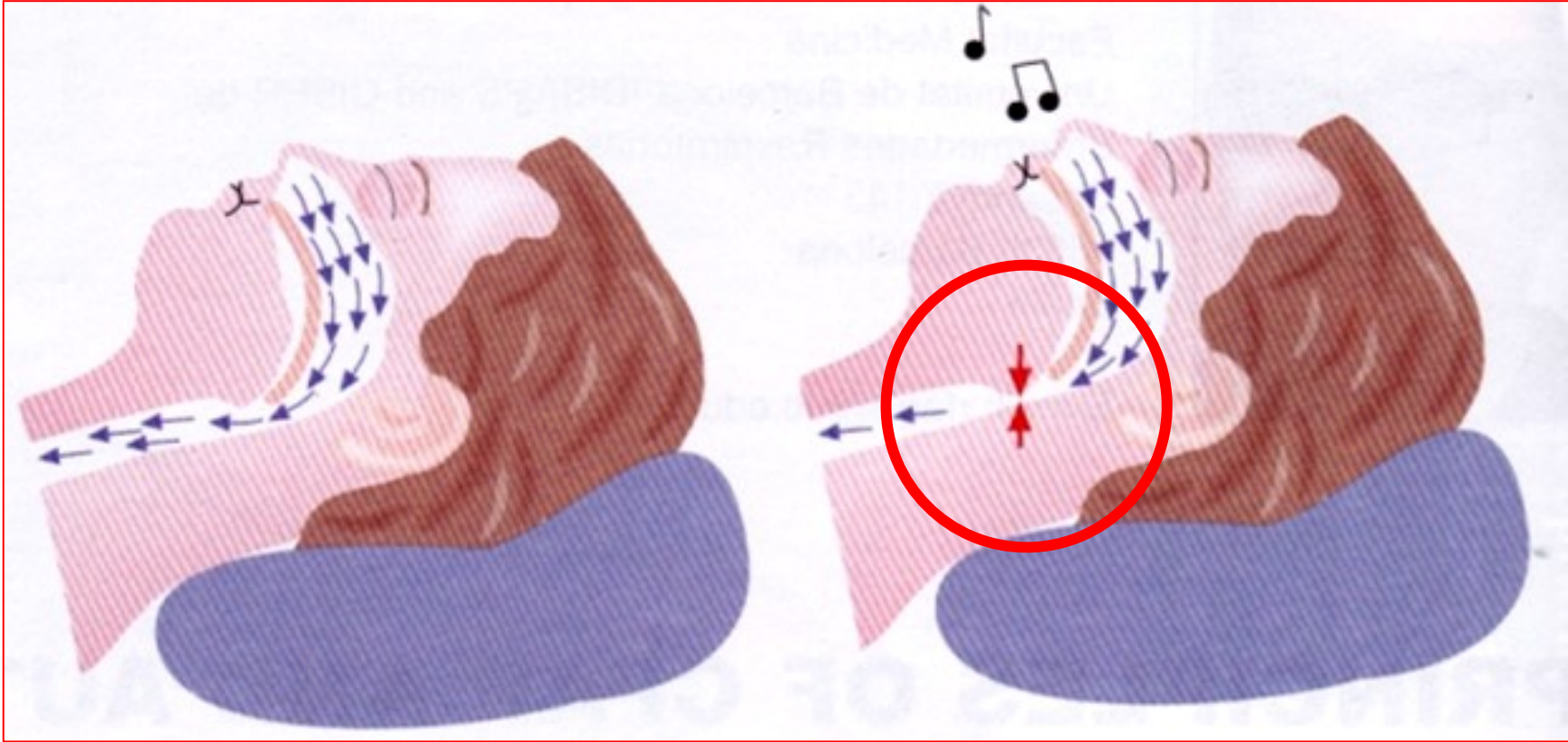
Přítomnost spánkové apnoe u osob s OSA negativně ovlivňuje jejich výkonnost, kvalitu vědomí, kvalitu života, kardiovaskulární morbiditu a mortalitu

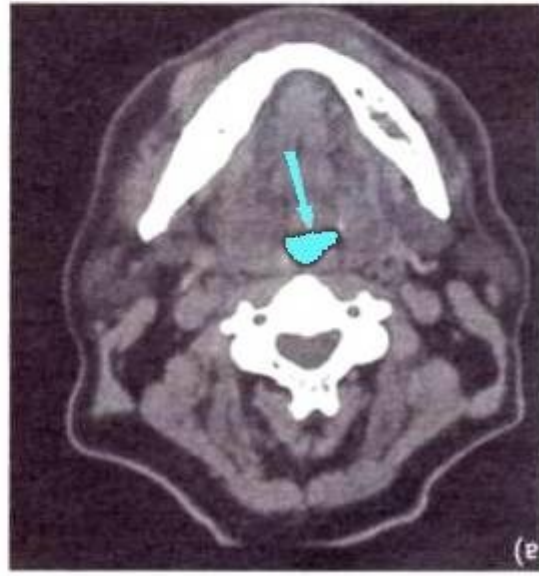
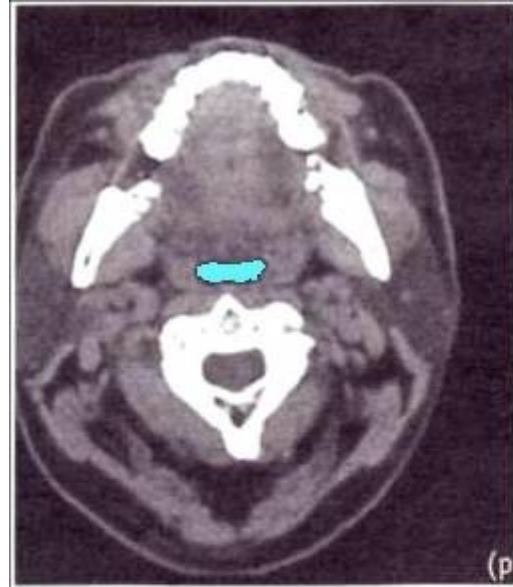
Epidemiologie

- Prevalence OSA postupně roste s věkem, svého plató dosahuje v šedesáti-semdesáti letech věku
- Minimální prevalence OSA dětského věku je 2-3%, prevalence prostého chrápání je ve stejné populaci asi 20%
- Prevalence obstrukční spánkové apnoe založená na výsledku diagnostických vyšetření (AHI > 5) je u dospělých žen asi 9 %, u dospělých mužů asi 24 %. Prevalence (založená na přítomnosti symptomů a výsledku diagnostického vyšetření) je u žen asi 2%, u mužů asi 4%

Patofyziologie

- Základním předpokladem vzniku OSA je neprůchodnost horních dýchacích cest (HCD). Kritickým místem je hltan. K obstrukci mohou vést strukturální změny a fyzikální vlastnosti HCD, změny řízení dýchání včetně řízení lumen HCD.

Symptomy

- Nejčastější (>60 %): silné chrápání, nadměrná denní spavost, neklidný spánek, neosvěžující spánek, noční polyurie, zjevné změny osobnosti, referovaná apnoe
- Méně časté (10 % - 60 %): dechová nouze v noci, snížené libido, noční pocení, ranní cefalea
- Vzácné (<10 %): pomočování, opakovaná probuzení nebo insomnie, noční kašel, symptomatický gastroezofageální reflux

Rizikové faktory OSA

- obezita
- široký krk
- zkrácená mandibula
- neprůchodnost nosu
- úzký hltan, velké tonzily
- dlouhá uvula
- prodloužené měkké patro
- vyšší věk, mužské pohlaví
- kouření
- anamnéza OSA v rodině

Mallampatiho skóre

I.

je vidět měkké patro,
uvula, hltan, přední
i zadní lůžko tonzil

II.

je vidět
měkké patro
a uvula

III.

je vidět
měkké patro
a kořen uvuly

IV.

není vidět
ani celé
měkké patro

Ke zhodnocení zúžení HCD může sloužit Mallapatiho klasifikace. Hodnota římské číslovky koreluje s tíží OSA

Patologické konsekvence OSA

- Hypertenze
- Srdeční selhání
- Infarkt myokardu
- Srdeční arytmie
- Plicní hypertenze
- Cévní mozková příhoda
- Deprese
- Poruchy v sexuální oblasti
- Diabetes mellitus 2. typu
- Zvýšený výskyt dopravních nehod, ospalost při řízení motorových vozidel

Diagnostika OSA

Nejdůležitějším diagnostickým krokem je průkaz výskytu apnoí nebo hypopnoí během spánku, průkaz jejich obstrukčního původu a přítomnost symptomů choroby

Vyšetření, polysomnografie

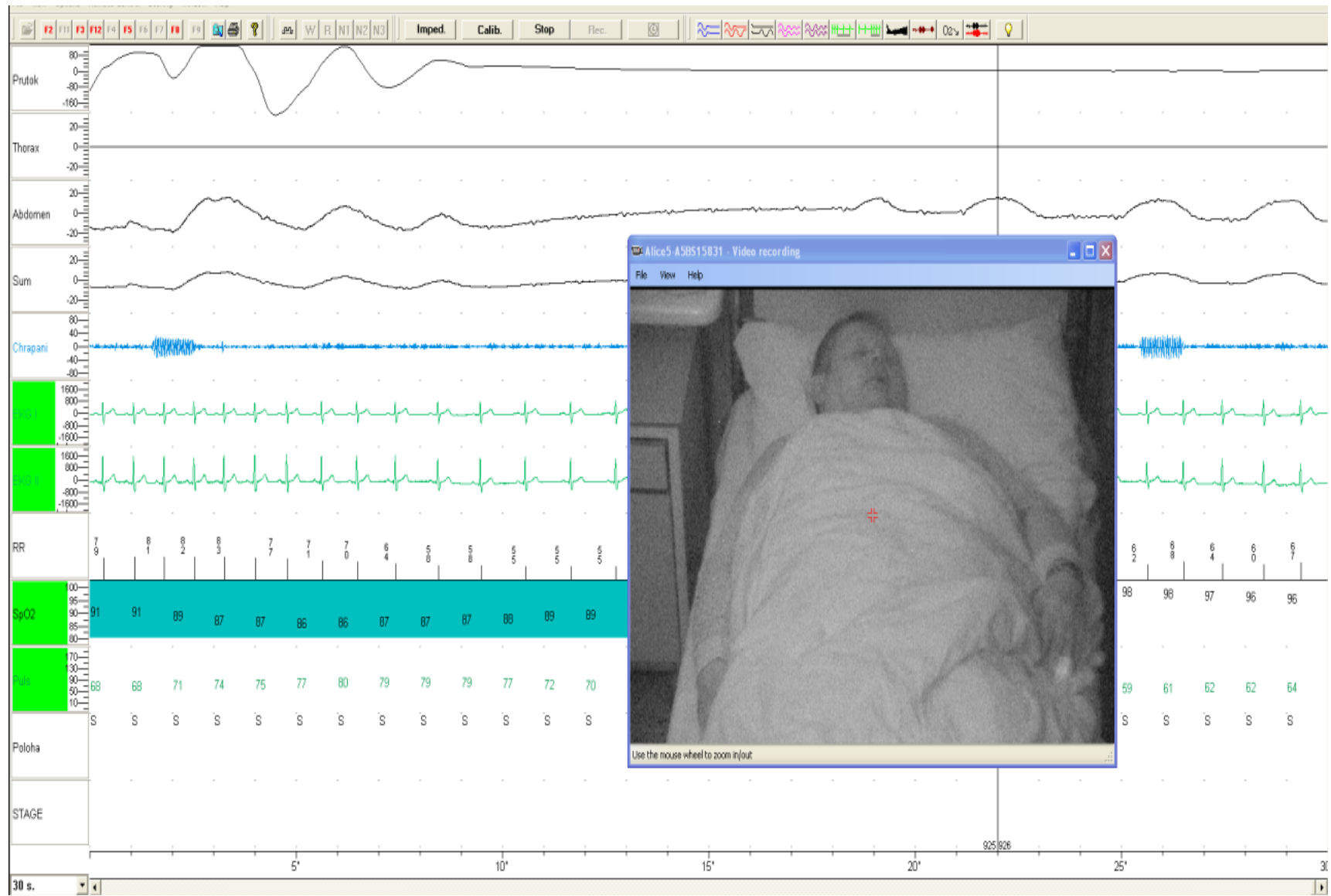
- zlatý standard
- základním prvkem vyšetření je EEG
- zahrnuje : elektroencefalogram, elektrookulogram, elektromyografii svalů brady, proudění vzduchu nosem, dýchací pohyby hrudníku a břicha, SAT kyslíkem, EKG, dýchací zvuky, polohu trupu, elektromyografii mm.tibiales anteriores, obrazový videozáznam

Vyšetření, jednoduchá polygrafie

- používá se za hospitalizace
- pacient je při ní vidován personálem
- zahrnuje: proud vzduchu nosem, dýchací pohyby hrudníku a břicha, SAT kyslíkem, polohu trupu, dýchací zvuky (ideální je kombinace s kamerou s možností nočního vidění)

Jednoduchá polygrafie

Vyšetření, skríníng

- provádí se za hospitalizace nebo ambulantně
- nejčastěji se zaznamenává saturace a tepová frekvence
- není vhodné k vyloučení nebo potvrzení lehkých stadií OSA

Nejdůležitější výsledky z dg. vyšetření

AHI (apnoe/hypopnoe index) – index počtu apnoí a hypopnoí za hodinu spánku

ODI (oxygen desaturation index) – index počtu desaturací za hodinu spánku

T90 – doba strávená nemocným při SAT pod 90 %

Tíže OSA, klasifikace

< 5 Norma

5-15 AHI mírná OSA

15-30 AHI střední OSA

> 30 AHI těžká OSA

Epworthská škála spavosti

- Jednoduchý nástroj (dotazník) použitelný v praxi
- Výsledek vypovídá o tom, nakolik mají patologické noční události vliv na běžné denní aktivity
- Vyjadřuje pravděpodobnost usnutí v 8 specifických situacích

Epworthská škála spavosti

FAKULTNÍ NEMOCNICE BRNO
PRACOVISTĚ MEDICINY DOSPĚLEHO VĚKU
Jihlavská 20, 625 00 Brno
tel.: 532 231 111
ICO: 652 697 05, DIČ: CZ65269705
Bankovní spojení: 71234621/0100
Nositel certifikátu ISO 9001:2008, 14001:2004,
akreditace NIAHO

KLINIKA NEMOCÍ PLICNÍCH a TBC
Ambulance pro poruchy dechu ve spánku
MUDr. Pavel Turčáni, MHA
e-mail: pturcani@fnbrno.cz

Epworthská škála spavosti

Jméno, rok narození:

Datum vyplnění:

Dřímáte nebo usínáte v situacích popsaných níže (nejedná se o pocit únavy)?

Tato otázka se týká Vašeho běžného života v poslední době.

Jestliže jste následující situace neprožil/a, zkuste si představit, jak by Vás mohly ovlivnit.

Vyberte v následující škále číslo nejvhodnější odpovědi ke každé níže uvedené situaci:

- 0 = nikdy bych neřímal / neusínal
- 1 = slabá pravděpodobnost dřímoty / spánku
- 2 = střední pravděpodobnost dřímoty / spánku
- 3 = značná pravděpodobnost dřímoty / spánku

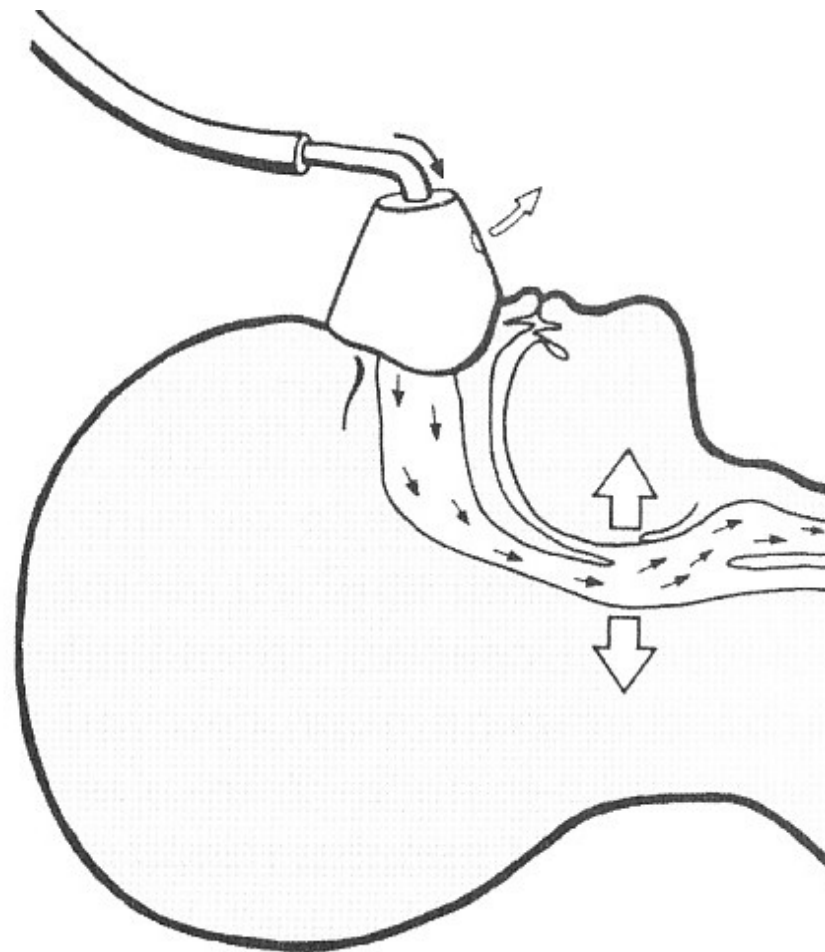
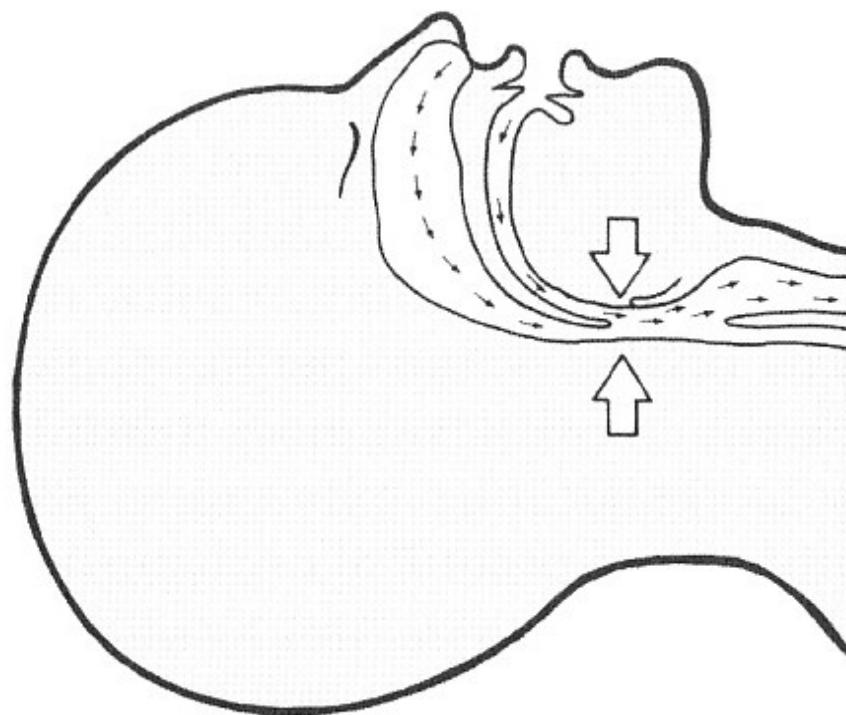
Otázka	Situace:	Číslo
1.	Při četbě vsedě	
2.	Při sledování televize	
3.	Při nečinném sezení na veřejném místě (v kině, na schůzi)	
4.	Při hodinové jízdě v autě (bez přestávky) jako spolujezdec	
5.	Při ležení – odpočinku po obědě, když to okolnosti dovolují	
6.	Při rozhovoru vsedě	
7.	Vsedě, v klidu, po obědě bez alkoholu	
8.	V automobilu stojícím několik minut v dopravní zácpě	
Celkem:		

Diferenciální diagnostika OSA

- prostá ronchopatie
- chronické plicní choroby (CHOPN, astma)
- gastroesofageální reflux
- hypoventilace z obezity
- psychiatrické choroby
- choroby spojené s denní spavostí obecně

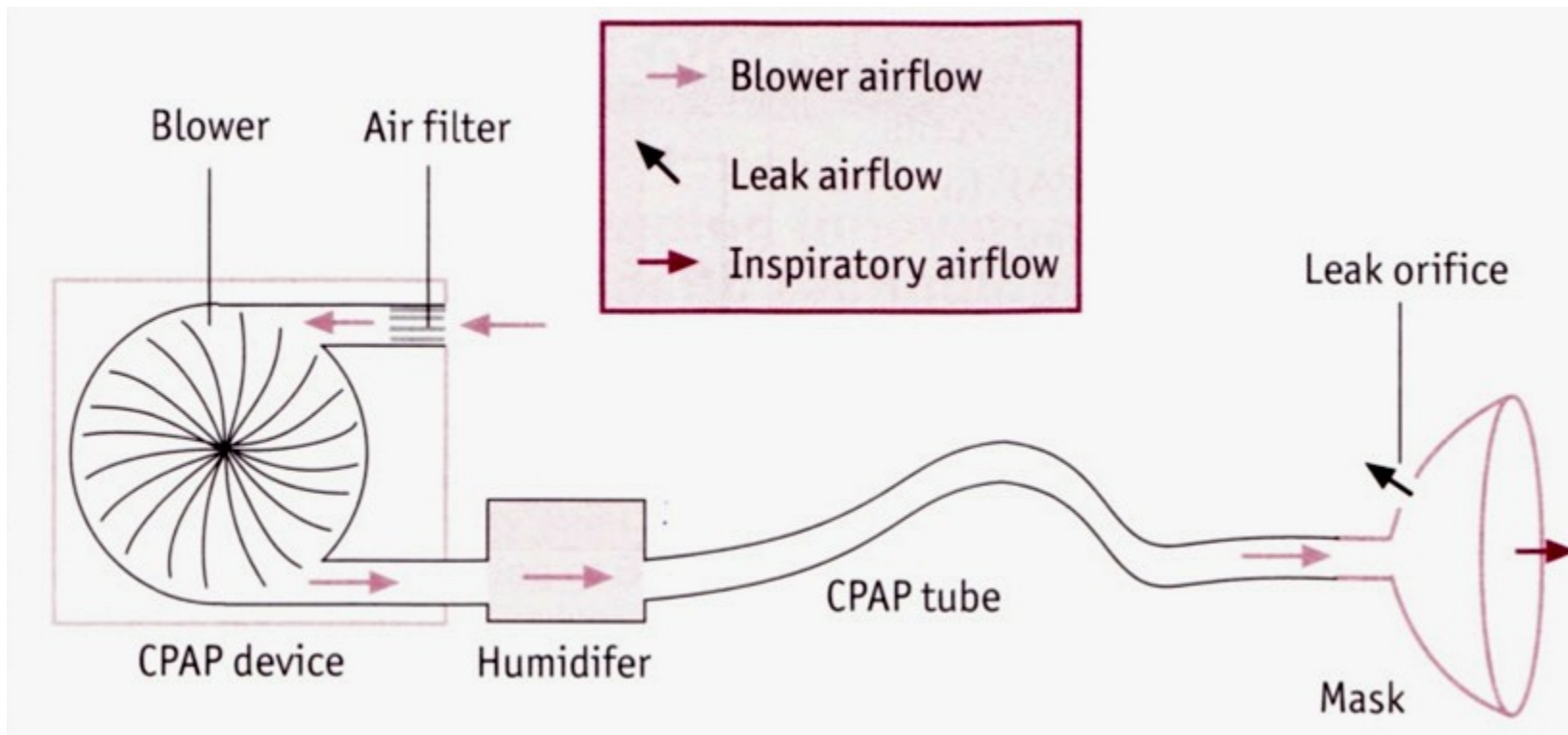
Léčba

- Redukce hmotnosti a režimová opatření
- Léčba komorbidit
- Základem léčby OSA je přetlak (PAP) v dýchacích cestách během spánku. PAP eliminuje symptomy choroby, denní spavost a zlepšuje kvalitu života. Je nákladově efektivní, redukuje kardiovaskulární morbiditu a mortalitu i riziko dopravních nehod
- Alternativou k léčbě přetlakem je léčba chirurgická (zlepšení průsvitu horních dýchacích cest)
- U vybrané skupiny nemocných (netolerujících CPAP a nevhodných k chirurgické léčbě) lze použít mandibulární protraktory

Mechanismus účinku PAP, PAP působí ve faryngu jako „pneumatický stent“

Princip přístroje, který poskytuje přetlak

Lze využít desítky typů masek a přístrojů

Děkuji Vám za pozornost

